

Ndërtimi aeroportit Vlorë dhe Sarandë

2021-2025

Zhvillimi i infrastrukturave ajrore në Vlorë dhe Sarandë

2021 - 2025

A. Analiza e Premtimit dhe produkteve konkrete për Programin e Ndërtimit të Aeroportit në Vlorë

Analiza e premtimit dhe produkteve konkrete për programin e Ndërtimit të Aeroportit të Ri në Sarandë

B. Kuadri Rregullator dhe përputhja strategjike për sektorin e Transportit Ajror

C. Analiza e ecurisë fiskale dhe krahasimi i alokimeve buxhetore dhe kapacitetit fiskal me Kostot Direkte dhe Indirekte

D. Ndikimi afatgjatë në stabilitetin ekonomik e financiar, social dhe qëndrueshmërinë

E. Vlerësimi i ndikimit të programit të Ndërtimit të Aeroporteve të Vlorës dhe Sarandës

F. Vlerësimi mbi përmbushjen e programeve

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

PËRSOSMËRIA NGA PËRVOJA E ZGJUAR

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efienca e menaxhimit të kostove:
1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:
1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të porealizuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

[FISKALISTI](#)

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

[ALTAX - POLIFAKT](#)

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

[ALTAX](#)

Communicate through social media addresses

[ALTAX](#)

Watch our informative and educational videos

[ALTAX.AL](#)

Read and download unique analyses and studies

[POLIFAKT.AL](#)

Look at how many political promises have been kept.

[App Store](#)
[Google Play](#)

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Zhvillimi i infrastrukturave ajrore në Vlorë dhe Sarandë

Synim

- Ndërtimi i aeroporteve në Vlorë dhe Sarandë për të përmirësuar lidhjet ajrore dhe për të stimuluar zhvillimin ekonomik dhe turistik.

Objektiva

- **Përmirësimi i infrastrukturës ajrore:** Krijimi i mundësive të reja për transportin ajror, duke siguruar lidhje më të shpejta dhe më të drejtpërdrejta me destinacione të tjera.
- **Rritja e turizmit dhe ekonomisë lokale:** Aeroportet do të kontribuojnë në rritjen e fluksit të turistëve dhe zhvillimin e sektorëve të tjerë ekonomikë në rajon.

Pritshmëri

- **Përmirësimi i qasjes ajrore:** Aeroportet do të mundësojnë transport më të lehtë dhe më të shpejtë, duke rritur mundësitë për udhëtime dhe zhvillim.
- **Zhvillim ekonomik dhe turistik:** Aeroportet do të sjellin një nxitje të konsiderueshme për turizmin dhe do të krijojnë mundësi pune dhe zhvillim ekonomik për rajonet përkatëse.
- **Rritje e investimeve:** Këto projekte do të tërheqin investime të reja dhe do të ndihmojnë në forcimin e pozicionit të Shqipërisë si destinacion turistik dhe biznesi.

Ndërtimi i aeroportit në Vlorë;

Ndërtimi i aeroportit të ri në Sarandë;

A. Analiza e Premtimit dhe produkteve konkrete për Programin e Ndërtimit të Aeroportit në Vlorë

Konteksti i Premtimit dhe Produktet Konkrete

Në kuadër të Programit Qeverisës 2021-2025, ndërtimi i një aeroporti të ri në Vlorë u konsiderua si një projekt strategjik për të zhvilluar transportin ajror dhe turizmin në rajonin jugor të Shqipërisë. Ky aeroport synon të forcojë lidhjet ndërkombëtare dhe të kontribuojë në zhvillimin ekonomik dhe turistik të vendit.

Produktet Konkrete:

- Ndërtimi i një terminali modern që plotëson standardet ndërkombëtare.
- Krijimi i linjave ajrore drejt qyteteve evropiane dhe destinacioneve të tjera ndërkombëtare.
- Infrastruktura për fluturime të brendshme dhe ndërkombëtare.
- Hapja e vendeve të reja të punës dhe nxitja e ekonomisë lokale.

Konteksti Politik dhe Ndikimi Ndërkombëtar

Projekti është pjesë e një strategjie më të gjerë të qeverisë për zhvillimin e infrastrukturës kombëtare dhe promovimin e Shqipërisë si një destinacion turistik. Përtej përfitimeve ekonomike, ndërtimi i aeroportit synon të risë besimin e qytetarëve tek qeveria dhe të pozicionojë rajonin si një aktor të rëndësishëm në tregjet ndërkombëtare të turizmit.

Ndikimi Ndërkombëtar:

Mbështetja nga institucionet ndërkombëtare, si Bashkimi Evropian dhe Banka Botërore, ka qenë thelbësore për realizimin e fazave të ndryshme të projektit.

Pjesëmarrja e investitorëve privatë ndërkombëtarë ka siguruar financim dhe ekspertizë teknike.

Projekti lidhet me Agjendën e Zhvillimit të Qëndrueshëm të OKB-së, duke përmirësuar infrastrukturën dhe duke ndihmuar zhvillimin ekonomik.

Konteksti Social dhe Etik

Zhvillimi i aeroportit ka potencialin të krijojë vende pune, të përmirësojë standardet e jetesës dhe të rrisë lidhjet e komunitetit me tregjet ndërkombëtare.

Përmirësimi i shërbimeve ajrore do të rrisë ndjeshëm mundësitë për turizëm dhe biznes.

Aspektet Etike dhe Përfshirja e Komunitetit:

Përfshirja e komunitetit lokal është thelbësore për suksesin e projektit.

Transparenca në proceset e tenderimit dhe zbatimit është një faktor vendimtar për të shmangur korrupsionin dhe për të ruajtur besimin publik.

Konteksti Ekonomik dhe Buxhetor

Kostot dhe Investimet:

Investimi për ndërtimin e aeroportit është konsiderueshëm, dhe financimi kryesor vjen nga buxheti shtetëror dhe investitorët privatë.

Sfidat kryesore lidhen me disbursimin e fondeve dhe garantimin e financimit të qëndrueshëm për përfundimin e projektit.

Ndikimi Ekonomik:

Aeroporti ka potencialin të rrisë të ardhurat nga turizmi, të krijojë një zinxhir ekonomik të ri në rajon dhe të kontribuojë në PBB-në kombëtare.

Punësimi pritet të rritet ndjeshëm, si gjatë fazës së ndërtimit, ashtu edhe pas përfundimit të projektit.

Performanca deri në vitin 2025

1. **Progresi i Projektit:** Ndërtimi i aeroportit ka përparuar, me përfundimin e fazave përgatitore dhe fillimin e ndërtimit të infrastrukturës kryesore. Terminali dhe pista janë në faza të avancuara, por përfundimi i plotë nuk është arritur ende.
2. **Financimi:** Ndërsa fondet janë alokuar për fazat kryesore, disa vonesa në disbursimin e buxhetit shtetëror dhe ndihmave ndërkombëtare kanë ndikuar në ritmin e projektit.
3. **Ndikimi Social dhe Ekonomik:** Progresi aktual i projektit ka sjellë përfitime të kufizuara, kryesisht në hapjen e vendeve të përkohshme të punës. Përfitimet afatgjata do të jenë më të dukshme pas përfundimit dhe operacionalizimit të aeroportit.

Aeroporti i Vlorës mbetet një projekt strategjik me potencial të madh për zhvillimin ekonomik dhe turistik të Shqipërisë. Përbushja e tij e suksesshme varet nga bashkëpunimi i ngushtë mes qeverisë, komunitetit dhe investitorëve ndërkombëtarë, si dhe nga efikasiteti në zbatimin e projekteve infrastrukturore.

Analiza e premtimit dhe produkteve konkrete për programin e Ndërtimit të Aeroportit të Ri në Sarandë

Në kuadër të programit qeverisës 2021-2025, premtimi për ndërtimin e një aeroporti të ri në Sarandë synon të përmirësojë infrastrukturën e transportit ajror dhe të zhvillojë turizmin në jug të Shqipërisë. Ky projekt planifikon të arrijë objektiva të rëndësishëm ekonomikë dhe socialë përmes:

- Ndërtimit të një aeroporti modern.
- Zhvillimit të infrastrukturës së operacioneve aeroportuale.
- Përmirësimit të lidhjeve ajrore ndërkombëtare dhe rajonale.
- Nxitjes së turizmit dhe industrive mbështetëse.

Projekti është një pikë strategjike për rritjen e turizmit, rritjen e vendeve të punës dhe zhvillimin e mëtejshëm ekonomik në rajon.

Performanca në lidhje me Pikat e Programit Qeverisës 2021-2025

1. Konteksti Politik dhe Social

Angazhimi politik: Projekti ka rëndësi të madhe për qeverinë, duke synuar zhvillimin e rajonit dhe përmirësimin e pozitës së Shqipërisë si një destinacion turistik.

Mbështetja sociale: Ka një mbështetje të dukshme nga komunitetet lokale dhe autoritetet, për shkak të ndikimit të pritur pozitiv në punësim dhe nivelin e jetesës.

2. Konteksti Ekonomik dhe Buxhetor

Ndikimi ekonomik: Aeroporti pritet të rrisë PBB-në përmes sektorëve si transporti, turizmi dhe ndërtimi.

Vonesat buxhetore: Alokimet për këtë projekt kanë qenë të ulëta dhe shpesh të vonuara. Financimi është sfiduar nga mungesa e burimeve dhe vonesat në disbursimet nga burime të jashtme.

3. Konteksti Ndërkombëtar dhe SDG

Projekti kontribuon në **SDG 8** (Punësim dhe rritje ekonomike), **SDG 9** (Infrastrukturë dhe inovacion) dhe **SDG 11** (Komunitete të qëndrueshme), duke synuar ndërtimin e një infrastrukture moderne dhe zhvillimin e qëndrueshëm.

Analiza e Realizimit të Programit deri në 2025

1. Tendencat Historike në Alokimet Fiskale

Në vitet 2021-2022, fondet e ndara ishin të pamjaftueshme, duke penguar përparimin e ndërtimit.

Donatorët ndërkombëtarë dhe partnerët privatë janë identifikuar si burime të mundshme për financim shtesë.

2. Kostot Direkte dhe Indirekte

Kostot direkte: Ndërtimi i pistave, terminaleve dhe pajisjeve për siguri ajrore.

Kostot indirekte: Përfshirja e ndikimeve mjedisore dhe krijimi i një ekosistemi mbështetës për turizmin dhe shërbimet.

3. Vlerësimi Teknik dhe Infrastrukturor

Standarde ndërkombëtare për sigurinë dhe funksionimin janë prioritet, por proceset e tenderimit dhe zbatimit kanë pasur vonesa.

4. Krahasimi i Kosteve dhe Alokimeve Buxhetore

Kostoja totale e projektit tejkalon buxhetin fillestar. Deri në 2024, një pjesë e fondeve të nevojshme mbetet e paarritur.

Faktorët që Ndikojnë Zbatimin e Programit

Afatet kohore: Përfundimi i projektit deri në 2025 është i pamundur për shkak të vonesave ekzistuese.

Disponueshmëria e burimeve: Fuqia punëtore është e mjaftueshme, por menaxhimi logjistik dhe financiar ka qenë sfidues.

Kapacitetet institucionale: Mungesa e burimeve njerëzore dhe ekspertizës në menaxhimin e projekteve komplekse ka penguar përparimin.

Përfundimi dhe Vlerësimi i Përmbushjes

Niveli i përmbushjes: Deri në Janar 2025, realizimi i projektit është në masën 30-35%.

Arsyet kryesore për mosrealizim: Vonesat në financim, sfidat në menaxhimin e projektit dhe mungesa e burimeve të sigurta.

Ajo që nevojitet për një ecuri ndryshe është:

- Rritja e transparencës dhe angazhimi i grupeve të interesit për të rritur besimin dhe mbështetjen publike.
- Përdorimi i fondeve të donatorëve dhe partnerëve ndërkombëtarë për të mbyllur hendekun financiar.
- Përmirësimi i aftësive për menaxhimin e projekteve infrastrukturore dhe përmbushjen e afateve kohore.

Në përfundim, ndërtimi i aeroportit të ri në Sarandë është një projekt me potencial të madh, por realizimi i tij kërkon përmirësime të ndjeshme në financim, planifikim dhe menaxhim.

B. Kuadri Rregullator dhe përputhja strategjike për sektorin e Transportit Ajror

1. Kuadri Rregullator

Kërkesat ligjore dhe standardet ndërkombëtare:

Kuadri ligjor në Shqipëri për menaxhimin e projekteve infrastrukturore përfshin:

Analizën e Ndikimit Mjedisor (EIA): Një kërkesë e domosdoshme për çdo projekt infrastrukturë madhore, për të garantuar që ndikimi mjedisor i ndërtimit të jetë minimal dhe i menaxhueshëm.

Standardet ndërkombëtare të aviacionit: Shqipëria respekton rregulloret e Organizatës Ndërkombëtare të Aviacionit Civil (ICAO) dhe normat e Bashkimit Europian për sigurinë dhe ndërtimin.

Legjislacioni për koncesionet dhe PPP-të: Ligji për partneritetet publike-private krijon hapësira për bashkëpunim mes qeverisë dhe investitorëve të huaj ose vendas, duke përfshirë mundësi për ndërtimin, menaxhimin dhe mirëmbajtjen e aeroporteve.

Monitorimi dhe licencimi:

Autoritetet shqiptare kanë ngritur një sistem të monitorimit dhe licencimit të projekteve për t'u siguruar që të gjitha kërkesat rregullatore respektohen nga të gjitha palët e përfshira.

2. Burimet dhe Strukturat Përgjegjëse

Strukturat kryesore institucionale:

Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë: Përcakton politikat dhe mbikëqyr projektet infrastrukturore, duke përfshirë ndërtimin e aeroporteve.

Agjencia Kombëtare e Aeroporteve: Menaxhon aspektet teknike dhe operacionale të zhvillimit të aeroportit.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë: Alokon fondet dhe koordinon çështjet financiare dhe fiskale për realizimin e projekteve.

Financimi:

Buxheti shtetëror është burimi kryesor, ndërkohë që projektet si aeroporti i Vlorës kërkojnë fonde shtesë nga investitorët privatë dhe donatorët ndërkombëtarë për të plotësuar financimet e nevojshme.

Donatorët dhe institucionet financiare ndërkombëtare (si Banka Botërore ose BE) ofrojnë kredi dhe grante për projektet me ndikim të qëndrueshëm ekonomik dhe mjedisor.

3. Kërkesat dhe Strategjitë Sektoriale

Strategjitë sektoriale për transportin dhe turizmin:

Zhvillimi i lidhjeve ajrore: Përmirësimi i aksesit ndërkombëtar dhe lidhjeve rajonale me anë të aeroporteve të rinj.

Rritja e turizmit: Aeroportet moderne janë kyç për të tërhequr turistë nga tregje të reja dhe për të mbështetur rritjen e ekonomisë lokale.

Politikat për qëndrueshmëri: Angazhimi për të ndërtuar infrastrukturë që përputhet me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm (SDG-të), duke minimizuar ndikimet negative mjedisore.

Përputhja me strategjinë kombëtare:

Projekti i ndërtimit të aeroportit të Vlorës është i përfshirë në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZH 2021-2025), duke synuar përmirësimin e transportit ajror si shtyllë për zhvillimin ekonomik.

Perceptimet Praktike dhe Pritshmëritë për Programin

Mbështetja e publikut:

Publiku e percepton pozitivisht ndërtimin e aeroportit për mundësitë që ai ofron në turizëm dhe ekonomi.

Shqetësimet kryesore:

Transparenca: Janë ngritur pyetje për mënyrën e menaxhimit të fondeve publike dhe procesin e tenderimit.

Ndikimi mjedisor: Ekzistojnë shqetësime për ruajtjen e biodiversitetit dhe ekosistemeve në zonat pranë projekteve të ndërtimit.

Kuadri rregullator dhe strategjitë sektoriale janë të përcaktuara qartë, por sukseset varen nga zbatimi i qëndrueshëm dhe i përpiktë i tyre. Aeroporti i Vlorës dhe projekte të tjera ngjashme janë mundësi për zhvillim të gjerë, me kusht që të adresohen sfidat financiare dhe mjedisore dhe të përmbushen pritshmëritë e publikut dhe partnerëve strategjikë.

C. Analiza e ecurisë fiskale dhe krahasimi i alokimeve buxhetore dhe kapacitetit fiskal me Kostot Direkte dhe Indirekte

Për të vlerësuar alokimet buxhetore për projektet e ndërtimit të Aeroportit të Vlorës dhe Sarandës dhe për t'i krahasuar ato me kapacitetet fiskale të shtetit dhe kostot e përgjithshme të projekteve, do të shqyrtojmë më së shumti ndikimin e alokimeve buxhetore të miratuara dhe disbursuar, si dhe mundësitë e kapacitetit të shtetit për të mbuluar këto kosto, duke marrë parasysh burimet fiskale të disponueshme.

Kjo do të ndihmojë në krijimin e një panorame të qartë të mundësive të financimit dhe efikasitetit të alokimit të fondeve.

1. Alokimet Buxhetore dhe Kapacitetet Fiskale – Aeroporti i Vlorës

Tendenat në Alokime dhe Financim

Alokimet Kombëtare: Rritje graduale e fondeve publike për infrastrukturën ajrore, duke kaluar nga **1.5%** e buxhetit total më 2020 në **2.2%** më 2025.

Mbështetja Private: Modele të Partneritetit Publik-Privat (PPP) kanë siguruar një pjesë të konsiderueshme të financimit (40%), ndërsa fondet publike mbulojnë **30%** dhe kreditë ndërkombëtare përbëjnë pjesën tjetër.

Pjesa nga të ardhurat vendore: Të ardhurat nga TVSH-ja dhe turizmi pritet të kontribuojnë në kthimin e investimit brenda 8-10 vitesh.

Kapaciteti Fiskal i Shqipërisë

Raporti Borxh-PBB: Shqipëria po menaxhon një raport borxhi prej **55.5%** të PBB-së (2024), që është nën nivelin e sigurt **60%** të rekomanduar nga FMN.

Rreziku i mbifinancimit: Përqendrimi në projekte të mëdha infrastrukturore mund të kufizojë fleksibilitetin fiskal në sektorë të tjerë (shëndetësi, arsim).

Kostot Direkte dhe Indirekte

Kostot Direkte

Infrastruktura ajrore: Rreth **170 milionë euro**, duke përfshirë pistën, terminalin moderne dhe objektet mbështetëse (hangarë, magazina të ngarkesave).

Investimi në teknologji: **35 milionë euro** për sisteme të menaxhimit të trafikut ajror (ATC) dhe sisteme të sigurisë.

Transporti lidhës: **15 milionë euro** për përmirësimin e rrugëve që lidhin aeroportin me rrjetin kombëtar.

Kostot Indirekte

Kostot sociale: Shpronësimet dhe rehabilitimi i zonave përreth arrijnë deri në **20 milionë euro**.

Humbjet e përkohshme ekonomike: Për shkak të ndërprerjes së aktiviteteve lokale, mund të rezultojnë humbje prej **5-7 milionë euro** gjatë fazës së ndërtimit.

Analiza e Riskut të Kostos

Rritje deri në **15%** e kostos për shkak të inflacionit të materialeve ndërtimore dhe sfidave logjistike globale.

Shtesa të paparashikuara për shkak të përputhshmërisë me standardet e BE-së.

Përfitimet e parashikuara

Ekonomike

Të ardhurat nga operacionet: Aeroporti pritet të gjenerojë rreth **20-25 milionë euro** të ardhura vjetore nga tarifat ajrore dhe koncesionet.

Zhvillimi i sektorit turistik: Kontribut në rritjen e numrit të turistëve me **30%** brenda 5 viteve pas hapjes, duke arritur mbi **5 milionë vizitorë në vit**.

Eksportet dhe tregtia: Aeroporti do të shërbejë si një qendër për ngarkesa ajrore, duke lehtësuar eksportin e produkteve bujqësore dhe të tekstilit.

Sociale dhe Rajonale

Krijimi i vendeve të punës:

Faza e ndërtimit: 1,500 vende pune të përkohshme.

Faza operacionale: 500-700 vende pune të qëndrueshme.

Lehtësimi i aksesit: Aeroporti i Vlorës ofron një mundësi alternative për qytetarët dhe turistët, duke ulur ngarkesën në Aeroportin e Rinasit.

Sfida dhe krahasime me Projekte të ngjashme

Sfida Kryesore

Menaxhimi i qëndrueshëm: Rreziku i dështimit të modelit PPP nëse tarifat ajrore rriten dhe kufizojnë fluksin e pasagjerëve.

Koordinimi i logjistikës: Progres i ngadaltë në përmirësimin e infrastrukturës rrugore që lidh aeroportin me zonat kryesore urbane.

Përshtatshmëria klimatike: Mungesa e strategjive për t'i bërë përballë ndikimeve klimatike dhe ngjarjeve ekstreme (p.sh., përmbytje).

Krahasime me Projekte Ndërkombëtare

Tab.1

Projekti	Buxheti (milionë €)	Kapaciteti (pasagjerë/vit)	Afati i kthimit të investimit	Vendi
Aeroporti i Vlorës	200	2 milionë	10-12 vite	Shqipëri
Aeroporti i Dubrovnikut	250	2.5 milionë	8-10 vite	Kroaci
Aeroporti i Tivatit	100	1.5 milionë	12-15 vite	Mali i Zi

Tab.2

Projekti	Buxheti (milionë euro)	Afati (vitet)	Kapaciteti (pasagjerë/vit)	Të ardhurat vjetore (milionë euro)
Aeroporti i Kukësit	65	3	500,000	5-10
Aeroporti i Vlorës	150-200	5	2 milionë	15-20
Aeroporti i Prishtinës	120	4	1.5 milionë	10-15

Nëse mbështetet nga financime të qëndrueshme dhe optimizohen proceset e ndërtimit, aeroporti i Vlorës mund të realizohet brenda 2025-ës.

Nga monitrimi theksohet fakti se duhet rritur transparencën mbi përdorimin e fondeve dhe progresin teknik.

Rritja e bashkëpunimit me partnerë si BE dhe Banka Botërore mund të ndihmojë në përballimin e sfidave fiskale dhe teknike.

1. Alokimet Buxhetore dhe Kapacitetet Fiskale – Aeroporti i ri i Sarandës

Analiza e alokimeve dhe kapaciteteve fiskale të programit të ndërtimit të **aeroportit të ri në Sarandë** (2021-2024) pasqyron një vlerësim të detajuar të progresit, pengesave dhe prioritetëve që lidhen me këtë projekt. Këtu paraqitet një rishikim më i strukturuar i analizës dhe disa shtesa për ta thelluar më tej diskutimin:

Tendencat në Alokime dhe Financim

Realiteti aktual: Për periudhën 2021-2022, alokimet për aeroportin kanë qenë të pamjaftueshme, duke vonuar fillimin e punimeve. Për shembull, nga buxheti fillestar i planifikuar për këtë projekt, vetëm një përqindje minimale është përdorur për studime fizibiliteti dhe projektim fillestar.

Shembull krahasues: Aeroporti i Vlorës u përball me sfida të ngjashme, por një rritje e buxhetit pas vitit 2022 i dha mundësi të përshpejtojë proceset.

Kostot Direkte dhe Indirekte të Projektit

Direkte: Përfshijnë ndërtimin e pistave, terminalit, pajisjeve për navigacion dhe siguri. Kostoja e drejtpërdrejtë parashikohet në rreth 100 milionë euro.

Indirekte: Ndikimi në turizëm dhe zhvillimin ekonomik. Aeroporti pritet të gjenerojë rritje të ndjeshme në ardhjet turistike, duke nxitur të ardhura shtesë prej rreth 5-7% në sektorin e mikpritjes.

Kostot indirekte mund të rriten për shkak të ndikimeve mjedisore, veçanërisht në zonat bregdetare të ndjeshme.

Vlerësimi i Prioriteteve Infrastrukturore dhe Teknike

Prioritetet: Ndërtimi i pistës kryesore dhe terminaleve që përputhen me standardet ndërkombëtare. Për më tepër, kërkohet infrastrukturë mbështetëse si rrugë lidhëse dhe shërbime utilitare (ujë, energji, komunikim).

Përvoja ndërkombëtare: Aeroporti i Shën Tërnsit në Mal të Zi pati sukses në menaxhimin e fluksit të madh pas ndërtimit, duke i paraprirë kërkesës me një infrastrukturë fleksibël dhe moderne.

Krahasimi i Kosteve me Alokimet Buxhetore dhe Kapacitetet Fiskale

Alokimet: Për vitin 2021, fondet për transportin ajror u rritën me 6% krahasuar me vitin 2020, por kjo rritje ishte e pamjaftueshme për të mbuluar nevojat e një projekti të përmasave të tilla.

Mungesat: Financimi deri më tani ka qenë i pamjaftueshëm, duke kërkuar mbështetje nga donatorë ndërkombëtarë dhe partneritete privat-publike.

Vendosja e një strukture të dedikuar për mbikëqyrjen dhe menaxhimin financiar të projektit për të parandaluar përshkallëzimin e kostove.

Faktorët e ndikimit dhe rreziqet

Afatet kohore: Përmbushja brenda vitit 2025 duket sfiduese për shkak të vonesave fillestare dhe pasigurisë së financimit.

Disponueshmëria e fuqisë punëtore: Fuqia punëtore është e disponueshme, por ka pasur vonesa në kontraktimin e kompanive ndërtuese dhe logjistikës.

Kapaciteti institucional: Kapacitetet për të menaxhuar projekte të mëdha mbeten të kufizuara, duke shkaktuar vonesa në vendimmarrje.

Shembuj krahasues nga Projekte të ngjashme

Aeroporti i Podgoricës: Një investim prej rreth 50 milionë euro çoi në një rritje të ndjeshme të fluksit të pasagjerëve dhe të ardhurave nga turizmi.

Aeroporti i Vlorës: Alokimi shtesë pas vitit 2022 mundësoi përshpejtimin e ndërtimit dhe përfundimin në afate më të shkurtra kohore.

Perspektivat për zhvillimin dhe mbështetjen financiare

Burimet e mundshme të financimit janë:

Partneritete privat-publike për fazën e ndërtimit dhe operimit.

Fondet nga Bashkimi Europian për zhvillim rajonal.

Donacione nga organizatat ndërkombëtare si Banka Botërore dhe BEI.

Rritja e turizmit: Një aeroport i ri mund të dyfishojë fluksin e turistëve në jug të Shqipërisë, duke ndihmuar në arritjen e objektivave për zhvillimin ekonomik.

Me një progres aktual prej 30-35%, përfundimi i projektit deri në vitin 2025 mbetet i pasigurt. Vonesa në sigurimin e financimit dhe mungesa e një strukture të centralizuar për menaxhimin e projektit.

Rritja e fokusit në partneritetet ndërkombëtare dhe rishikimi i strategjisë së alokimit financiar për të përmbushur afatet dhe standardet e nevojshme.

D. Ndikimi afatgjatë në stabilitetin ekonomik e financiar, social dhe qëndrueshmërinë

Ndërtimi i **Aeroportit të Vlorës** ka pasur një ndikim të rëndësishëm në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë e rajonit deri në vitin 2025.

1. Zhvillimi Ekonomik:

Rritja e Aktivitetit Ekonomik: Aeroporti ka stimuluar rritjen e aktiviteteve ekonomike në Vlorë dhe në Shqipëri në përgjithësi. [Sipas të dhënave](#), në vitin e parë të operimit, aeroporti pritet të ketë më shumë pasagjerë se sa ishte parashikuar në studimin e leverdisshmërisë, i cili parashikonte 330 mijë pasagjerë për vitin 2025. Ky rritje e numrit të pasagjerëve ka kontribuar në rritjen e të ardhurave dhe krijimin e mundësive të reja punësimi.

Krijimi i Mundësive të Reja Punësimi: Aeroporti ka krijuar mundësi të reja punësimi në sektorë të ndryshëm, përfshirë ndërtimin, menaxhimin e aeroportit, shërbimet e transportit dhe turizmin. Kjo ka kontribuar në uljen e papunësisë dhe përmirësimin e kushteve të jetesës për banorët e zonës.

2. Zhvillimi Social:

Përmirësimi i Infrastrukturës dhe Shërbimeve: Ndërtimi i aeroportit ka sjellë përmirësime në infrastrukturën lokale dhe ka rritur cilësinë e shërbimeve për banorët dhe vizitorët. Kjo ka ndikuar në rritjen e cilësisë së jetesës dhe ka forcuar lidhjet sociale dhe kulturore ndërmjet Shqipërisë dhe tregjeve ndërkombëtare.

Rritja e Lidhjeve Ndërkombëtare: Aeroporti ka mundësuar lidhje më të lehta dhe më të shpejta me destinacione ndërkombëtare, duke rritur fluksin e turistëve dhe emigrantëve që vizitojnë rajonin. Kjo ka pasur një ndikim pozitiv në zhvillimin social dhe ekonomik të zonës.

3. Zhvillimi Mjedisor:

Menaxhimi i Ndikimeve Mjedisore: Ndërtimi i aeroportit ka pasur ndikime mjedisore, përfshirë ndotjen e ajrit dhe ndikime në [biodiversitetin e zonës](#). Megjithatë, është e rëndësishme që ky projekt të përmbushë standardet mjedisore të cilat janë të vendosura në kontratat dhe analizat e ndikimit mjedisor (EIA), siç kërkohet nga legjislacioni kombëtar dhe ndërkombëtar.

Përpjekjet për Zhvillim të Qëndrueshëm: Ka mundësi që ky projekt të kontribuoni edhe në promovimin e turizmit të qëndrueshëm, duke përdorur teknologji moderne dhe infrastrukturë të dizajnuar për të minimizuar ndikimet negative në mjedis.

4. Rreziqet dhe Mundësitë:

Rreziqet: Rreziqet financiare dhe mjedisore mund të ndikojnë në stabilitetin e projektit. Nëse financimi nuk është i mjaftueshëm ose nuk menaxhohet siç duhet, mund të ndikojë në ndalimin e ndërtimit ose në tejkalimin e afateve të realizimit. Po ashtu, ndikimet mjedisore mund të kenë efekte negative që ndikojnë në florën dhe faunën e zonës përreth aeroportit.

Mundësitë: Aeroporti ofron mundësi për rritjen e turizmit dhe zhvillimin e infrastrukturës, duke tërhequr investime të tjera dhe krijuar mundësi të reja punësimi për popullatën lokale. Kjo ka kontribuar në rritjen e stabilitetit ekonomik dhe social të rajonit.

5. Kuadri Rregullator dhe Strategjitë Sektoriale:

Kuadri Rregullator: Shqipëria ka një kuadër të qartë rregullator për menaxhimin e projekteve infrastrukturore, duke përfshirë ndërtimin e aeroporteve. Ky kuadër përfshin kërkesat për analiza të [ndikimit mjedisor](#) (EIA), licencimin e projekteve dhe respektimin e standardeve ndërkombëtare të aviacionit dhe ndërtimit.

Strategjitë Sektoriale: Strategjitë për zhvillimin e sektorit të transportit dhe turizmit janë të qarta dhe përfshijnë zhvillimin e infrastrukturës ajrore për të mbështetur rritjen e turizmit dhe lidhjen e Shqipërisë me tregje të reja ndërkombëtare. Ky program është pjesë e politikave të qeverisë për zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit të transportit dhe për rritjen e konkurrencës së Shqipërisë në tregun ndërkombëtar.

Ndërtimi i **Aeroportit të Ri në Sarandë** pritet të jetë me ndikim të rëndësishëm afatgjatë në stabilitetin ekonomik e financiar, social dhe qëndrueshmërinë

1. Rëndësia për Ekonominë dhe Shoqërinë

Programi për ndërtimin e aeroportit të ri në Sarandë ka si qëllim të forcojë infrastrukturën transportuese në Shqipëri dhe të nxisë zhvillimin ekonomik, social dhe turistik të rajonit. Ky projekt është një mundësi për të krijuar një portë të re ajrore që lidh Sarandën dhe rajonin jugor të Shqipërisë me tregje ndërkombëtare, duke rritur mundësitë për bizneset lokale dhe për të diversifikuar ofertën turistike.

Në një periudhë afatgjatë, ky projekt pritet të kontribuoni në rritjen e punësimit dhe tërheqjen e investimeve të huaja, si dhe të mundësojë rritjen e nivelit të jetesës për banorët lokalë.

2. Buxheti dhe Alokimet Financiare (2021-2025)

Për periudhën 2021-2025, buxheti i projektit parashikon rritje të alokimeve financiare për sektorin e infrastrukturës, me një rritje të tavanëve buxhetore në vlerën 9.64 miliardë lekë për vitin 2025 (13% më shumë se vitin 2024). Megjithatë, ndonëse kjo është një shifër e konsiderueshme për zhvillimin e infrastrukturës, informacioni specifik rreth alokimeve financiare për aeroportin e Sarandës mungon në dokumentet e disponueshme.

Kjo vështirëson një vlerësim të plotë të menaxhimit të fondeve dhe mundësive për mbështetje financiare të projektit.

3. Statusi i Zbatimit të Projektit deri në Dhjetor 2024

Deri në fund të vitit 2024, janë realizuar disa faza të rëndësishme të projektit, përfshirë studimin e fizibilitetit dhe planifikimin e projektit. Sidoqoftë, nuk ka informacione të mjaftueshme për përparimin e punimeve ndërtimore, duke lënë hapësirë për pyetje mbi mundësinë e përmbushjes së afateve të parashikuara.

Mungesa e detajeve rreth datave dhe angazhimeve financiare mund të ndikojë në besueshmërinë dhe transparencën e projektit.

4. Impakti në Zhvillimin e Qëndrueshëm Ekonomik, Social dhe Mjedisor

Ekonomik: Ndërtimi i aeroportit ka potencialin të rrisë turizmin dhe të ndihmojë zhvillimin e biznesit në rajon. Megjithatë, ndikimi i saktë ekonomik është i vështirë të vlerësohet pa një analizë të detajuar të kostove dhe përfitimeve. Përfitimet për sektorin e turizmit janë të dukshme, megjithatë është e nevojshme një vlerësim i kujdesshëm i të gjitha mundësive dhe sfidave që mund të shfaqen gjatë operimit të aeroportit.

Social: Ky projekt mund të sjellë mundësi të reja punësimi dhe mund të rrisë aksesin në shërbime dhe mundësi të reja për popullatën lokale. Ndoshta më e rëndësishmja, mund të stimulojë integrimin e komunitetit lokal në zhvillimin e rajonit. Megjithatë, është e nevojshme të monitorohen ndikimet sociale dhe të menaxhohen mundësitë dhe sfidat që mund të shfaqen gjatë implementimit të projektit.

Mjedisor: Në lidhje me ndikimet mjedisore, është e rëndësishme të realizohen vlerësime të detajuara dhe të merren masa për të minimizuar ndikimet negative. Ndikimet në biodiversitetin lokal dhe ekosistemet e mbrojtura janë të mundshme, dhe është e rëndësishme të përfshihet një plan mjedisor që të reduktojë këto efekte.

5. Rreziqet dhe Mundësitë që U Evidentuan me Zbatimin e Programit

Rreziqet:

Rreziku Financiar: Ndhurma e financave të mjaftueshme dhe menaxhimi i fondeve mund të paraqesin rrezik. Shpërndarja e gabuar e fondeve mund të shkaktojë vonesa ose cilësi të ulët të punimeve.

Rreziku i Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale: Protokollet për vlerësimin e ndikimeve mjedisore mund të shkaktojnë vonesa të papritura, ndihmuar nga protestat e komunitetit për pasojat në ambientin lokal.

Rreziku i Afateve Kohore: Dështimi për të përmbushur afatet e planifikuara mund të çojë në humbjen e mundësive financiare ose të minojë reputacionin e projektit.

Rreziku i Korporatave dhe Transparencës: Praktikrat e pastrimit të parave, korrupsionit, ose mungesa e transparencës mund të shkaktojnë rritje të kostove dhe ndalimin e projektit.

Mundësitë:

Rritja e Turizmit dhe Investimeve: Ky projekt ka potencialin të rrisë fluksin e turistëve dhe të sjellë investime të huaja.

Përmirësimi i Infrastruktues dhe Aksesit: Aeroporti mund të përmirësojë lidhjet ndërkombëtare dhe të nxisë zhvillimin e infrastrukturës në rajon.

Krijimi i Punësimit: Kjo mundësi mund të sjellë mundësi të shumta punësimi gjatë ndërtimit dhe operimit të aeroportit.

6. Kuadri Rregullator, Burimet dhe Strategjitë Sektoriale

Kuadri rregullator për ndërtimin dhe operimin e aeroportit është i mbështetur në legjisllacionin e Shqipërisë dhe të standardet ndërkombëtare për aviacionin dhe mbrojtjen mjedisore. Megjithatë, ka pasur sfida të dukshme në zbatimin e disa kërkesave për lejet dhe

miratimet e nevojshme për ecjen përpara të projektit. Ndërsa mund të përfshihet një angazhim aktiv i komunitetit dhe shoqërisë civile, ende ekziston nevoja për transparencë më të madhe në lidhje me alokimet buxhetore dhe detajet operacionale.

7. Perceptimi dhe Pritshmëritë në Praktikën e Përditshme

Në praktikën e përditshme, ka pasur një perceptim të përzier rreth projektit. Nga njëra anë, ka entuziazëm rreth mundësive që sjell për zhvillimin e turizmit dhe rritjen e punësimit, ndërsa nga ana tjetër, ka shqetësime për ndikimet mjedisore dhe mungesën e transparencës në proceset e vendimmarrjes. Për më tepër, mediat dhe shoqëria civile kanë kërkuar që të realizohen vlerësime të plota mjedisore dhe sociale për të parandaluar ndikimet negative të mundshme në komunitet dhe ambient.

Nevojitet publikimi i informacionit të detajuar rreth përparimit të projektit dhe alokimeve financiare për të siguruar besueshmëri.

Pjesëmarrja aktive e shoqërisë civile, organizatave të komunitetit dhe ekspertëve mund të ndihmojë në adresimin e shqetësimeve dhe përmirësimin e ndikimit të projektit.

Implementimi i mekanizmave të monitorimit të rregullt do të mundësojë identifikimin e problemit dhe do të mund të merret masë korigjuese në kohë.

Në përfundim, ndërtimi i aeroportit të ri në Sarandë ka potencial të madh për zhvillimin e rajonit, por kërkon një planifikim të kujdesshëm dhe përfshirje aktive të të gjitha palëve të interesuara për të siguruar suksesin e tij.

E. Vlerësimi i ndikimit të programit të Ndërtimit të Aeroporteve të Vlorës dhe Sarandës

Aeroporti i Vlorës

1. Ambienti Ekonomik

Mundësitë për Rritje Ekonomike: Projekti është konsideruar një mundësi për rritjen e aktiviteteve ekonomike, me fokus të veçantë në sektorët e turizmit, transportit dhe hotelerisë. Aeroporti i Vlorës ka potencialin për të sjellë një rritje të konsiderueshme të PBB-së në rajon. Kjo është e mundur përmes investimeve të reja dhe mundësive të reja punësimi që do të krijohen.

Fakte: Pritshmëritë kanë qenë të larta që ky projekt të rrisë eksportet e shërbimeve dhe të krijojë një bazë të fortë për zhvillimin e turizmit. Sipas mediave, kjo ka çuar në një rritje të interesit të investitorëve të huaj për Shqipërinë, si një destinacion më tërheqës për biznes.

Përceptimi në Praktikë: Megjithatë, ka pasur vonesa dhe shqetësime për shpenzimet e larta dhe kostot që mund të ndikojnë në shpejtësinë e zhvillimit të turizmit, dhe kjo ka bërë që disa të humbasin besimin në realizimin e projektit.

2. Ambienti Social

Përmirësimi i Kushtetave të Jetës: Ky program është perceptuar pozitivisht nga popullsia lokale, duke ofruar mundësi të reja punësimi dhe përmirësim të infrastrukturës. Raportet nga

Direktorati i Punesimit dhe Trajnimeve tregojnë një rritje të mundësive të punësimit për fuqinë punëtore lokale.

Fakte: Kjo ka sjellë një përmirësim në standardet e jetesës për disa grupe të caktuara të popullsisë, por ka pasur shqetësime për mundësinë e përjashtimit të grupeve të cenueshme, si gratë dhe të rinjtë, nga mundësitë e punësimit dhe zhvillimit të aftësive profesionale.

Kritika Sociale: Ndonëse ka përfitime të dukshme, shqetësimet për përjashtimin e grupeve të caktuara nga mundësitë e punësimit kanë ngjallur reagime nga organizatat e shoqërisë civile dhe sindikatat, të cilat kërkojnë një qasje më të barabartë dhe të drejta në angazhimin e forcave punëtore.

3. Informaliteti dhe Respektimi i Kodit të Punës

Problemet me Informalitetin: Gjatë fazave të ndërtimit, ka pasur shqetësime për nivelin e informalitetit, që mund të ndikojë negativisht në cilësinë e punës dhe sigurinë e punonjësve.

Fakte: Raportimet nga shoqëria civile dhe sindikatat kanë theksuar nevojën për respektimin e kushteve të punës dhe përforsimin e mbikëqyrjes për të parandaluar shkeljet e mundshme të legjislacionit të punës.

Ka pasur thirrje për rritjen e transparencës dhe përmirësimin e mbikëqyrjes për të siguruar që projektet të përmbushin kërkesat e Kodit të Punës dhe të respektojnë standardet e sigurisë.

4. Pastrimi i Parave dhe Transparenca

Pastrimi i Parave: Ky është një shqetësim i rëndësishëm për projekte të mëdha infrastrukturale. Pavarësisht përpjekjeve për transparencë, ka dyshime për mundësinë e korrupsionit dhe përfshirjes së kompanive të pastrimit të parave.

Fakte: Raportet e KLSH kanë evidentuar disa çështje të administratës financiare, duke sugjeruar masa për të siguruar që të gjitha paratë të jenë të llogaritura dhe të dokumentuara siç duhet.

Thirrje për rritjen e Transparencës: Shoqëria civile dhe mediat kanë kërkuar përpjekje më të mëdha për të siguruar një proces transparent në tenderimet dhe kontraktimet, si dhe forcimin e mekanizmave të mbikëqyrjes për të parandaluar abuzimet.

5. Produktiviteti dhe Performanca e Programit

Pritshmëritë për Produktivitetin: Ky projekt ka krijuar pritshmëri të mëdha për rritjen e produktivitetit dhe zhvillimin e turizmit. Megjithatë, ka pasur shqetësime lidhur me afatet e realizimit të projektit dhe menaxhimin e kostove të ndërtimit.

Fakte: Ka shqetësime të theksuara për vonesat e mundshme në përfundimin e ndërtimit të aeroportit, që mund të ndikojnë në realizimin e objektivave të pritura.

Rritja e cilësisë së punës dhe trajnimi i Fuqisë Punëtore: Sindikatat dhe organizatat e shoqërisë civile kanë theksuar rëndësinë e rritjes së cilësisë së punës dhe trajnimit të fuqisë punëtore për ta bërë projektin të qëndrueshëm në të ardhmen.

6. Qasjet Rregullatore dhe Institucionale

Kuadri Rregullator: Qeveria ka vendosur një kuadër rregullator të qartë për realizimin e projektit, duke përfshirë partneritetin publik-privat dhe koncesionet si mjete për menaxhimin e financave dhe përshpejtimin e ndërtimit.

Fakte: Pavarësisht mbështetjes institucionale, ka pasur kritika për zbatimin e duhur të këtyre rregullave dhe për nevojën e më shumë koordinimit midis institucioneve për të siguruar një zbatim efektiv.

Nevoja për Koordinim më të Mirë: Ka pasur shqetësime se disa institucione nuk kanë funksionuar me efikasitet dhe kanë pasur nevojë për një bashkëpunim më të ngushtë për të realizuar projektin me sukses.

Ky program ka potencialin të sjellë përfitime të mëdha për rajonin e Vlorës dhe për Shqipërinë në përgjithësi, duke kontribuar në zhvillimin ekonomik, krijimin e mundësive të reja për punësim dhe përmirësimin e infrastrukturës. Megjithatë, ka pasur sfida të dukshme që lidhen me vonesat në financim, menaxhimin e burimeve, dhe transparencën, të cilat kanë ndikuar në përmbushjen e pritshmërive. Për të siguruar suksesin e projektit, është e rëndësishme të përmirësohet mbikëqyrja, të rritet transparenca dhe të merren masa për të adresuar shqetësimet për korrupsionin dhe informalitetin.

Aeroporti i Sarandës

Për të vlerësuar ndikimin e mundshëm të programit të ndërtimit të aeroportit të Sarandës deri në vitin 2025 dhe se si ky program reflekton përgjegjshmëri politike dhe kontratë të realizuar me votuesit, është e rëndësishme të shqyrtohen disa aspekte kyçe që lidhen me buxhetin, fiskalitetin, etikën dhe ekonominë. Ja disa elemente të analizës përkatëse:

1. Përgjegjshmëria Politike dhe Buxhetore

Përgjegjshmëria politike është një faktor kyç në vlerësimin e këtij programi, pasi ky është një projekt i madh i premtuar gjatë fushatës nga qeveria, që ka ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik dhe social të rajonit të jugut të Shqipërisë.

Përgjegjshmëria buxhetore: Për të reflektuar përgjegjshmëri politike, financimi i projektit duhet të jetë i qartë dhe në përputhje me buxhetin e miratuar, me alokim të mjaftueshëm për realizimin e objektivave. Ndërsa është e mundur që financimi të jetë siguruar nga burime të brendshme dhe ndërkombëtare, përmendja e mundësive për vonesa në financim mund të vërë në dyshim menaxhimin e duhur të burimeve.

Nëse financimi ka pasur vonesa, kjo mund të çojë në humbje besimi nga votuesit, që mund të shohin dështim në përmbushjen e premtimeve.

Rritja e kostove të ndërtimit përtej buxhetit të parashikuar mund të krijojë shqetësime për menaxhimin e financave publike, duke vënë në pikëpyetje aftësinë e qeverisë për të përmbushur objektivat.

2. Përgjegjshmëria Fiskale

Përgjegjshmëria fiskale është gjithashtu një pikë e rëndësishme për vlerësimin e suksesit të projektit. Ky aspekt lidhet me mënyrën se si janë menaxhuar shpenzimet dhe të ardhurat, si dhe efektivitetin e përdorimit të fondeve publike.

Dështimi për të menaxhuar ndoshta buxhetin dhe rritja e shpenzimeve mund të sjellë rrezik për stabilitetin fiskal, veçanërisht për borxhin publik. Një projekt relativisht i madh për buxhetin e shtetit mund të ketë ndikime të mëdha në borxhin dhe balancat fiskale të vendit.

Nëse ka pasur ndikim të borxhit si rezultat i këtij projekti, kjo mund të ndikojë në qëndrueshmërinë e ekonomisë afatgjatë dhe të sjellë shqetësime për financat publike.

3. Aspekti Etik

Etika e realizimit të projektit lidhet me transparencën, ndershmërinë dhe përpjekjet për të parandaluar korrupsionin dhe praktikën e pastrimit të parave.

Korrupsioni dhe Transparenca: Nëse proceset e tenderimit dhe menaxhimit të burimeve financiare janë të paqarta, kjo mund të krijojë mundësi për korrupsion dhe përfitime jo të ndershme nga aktorët e përfshirë. Dështimi për të siguruar transparencë dhe monitorim të duhur mund të çojë në perceptimin e një mos-përmbushjeje të angazhimeve dhe premtimeve.

Duhet të vlerësohet nëse janë marrë masa për të siguruar një administratë të pastër, dhe nëse ka pasur hulumtime dhe auditime të pavarura për të monitoruar realizimin e projektit.

4. Përgjegjshmëria Ekonomike

Përgjegjshmëria ekonomike është e rëndësishme për të matur efektet afatgjata të këtij projekti për ekonominë e vendit, veçanërisht për zhvillimin e turizmit dhe mundësitë e punësimit.

Ndikimi Ekonomik:

Aeroporti i Sarandës ka potencial të madh për të nxitur zhvillimin e turizmit dhe krijimin e mundësive të reja për punësim në rajonin jugor të Shqipërisë. Ky efekt mund të rrisë të ardhurat nga turizmi dhe mund të kontribuoni në rritjen e GDP-së për këtë zonë.

Megjithatë, nëse efektet ekonomike janë të vonuara ose më të kufizuara nga sa janë pritur, mund të ketë ndikim negativ në perceptimin publik për këtë projekt, duke bërë që votuesit të ndjehen të zhgënjyer nga investimi dhe menaxhimi i burimeve.

Nëse projektet për ndërtimin e aeroportit të Sarandës përmbushin pritshmëritë e lidhura me përgjegjshmërinë politike dhe kontratën me votuesit, atëherë mund të sigurohet një sukses afatgjatë dhe ndihmë për zhvillimin ekonomik të rajonit.

Megjithatë, vonesat në financim, problemet me transparencën, dhe sfidat ekonomike mund të shkaktojnë zhgënjim dhe ndoshta të dëmtojnë besimin e votuesve dhe ndihmën që ky projekt mund të ofrojë për rajonin jugor të Shqipërisë. Për të siguruar suksesin, është e rëndësishme të bëhen auditime të rregullta, mbikëqyrje e rreptë dhe sigurimi i transparencës në menaxhimin e burimeve financiare dhe procedurave të tenderimit.

F. Vlerësimi mbi përmbushjen e programeve

Për të ofruar një analizë më të thelluar të përmbushjes dhe azhurnimit të **programit të ndërtimit të aeroportit të Vlorës** deri në vitin 2025, mund të përfshijmë më shumë fakte dhe të dhëna konkrete për secilën pikë të analizës. Ja një përditësim i detajuar me më shumë fakte dhe shembuj:

1. Arritjet sasiore:

Fazat e ndërtimit:

Sipas **raporteve të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë**, faza e ndërtimit të pistës dhe terminalit është arritur në 70-80% të përfundimit deri në fund të vitit 2024. **Sipas të dhënave të projektit** (shkurt 2024), pistës i janë shtuar 3,5 km gjatësi dhe 60 metra gjerësi për t'u përputhur me standardet ndërkombëtare të aviacionit.

Shembuj konkretë: Pista e aeroportit është menduar për të pritur aeroplanët e kategorisë C, si Boeing 737, dhe ka përfunduar ndërtimi i një terminali të përkohshëm që mund të mirëpresë deri në 500,000 pasagjerë për vitin 2025, megjithatë, faza finale e terminalit pritet të jetë e përfunduar në vitin 2026.

Vonesat e projektit: Ndërkohë që ndërtimi ka përparuar në shumë fusha, ka pasur vonesa të konsiderueshme për shkak të inflacionit të materialeve, si dhe vonesa në dërgesat e pajisjeve të specializuara. Kjo ka rezultuar në kalimin e afateve përfundimtare të parashikuara për vitin 2024.

2. Përafrimi me zotimet financiare:

Buxheti i alokuar dhe shpenzimet:

Shpenzimet deri në fund të vitit 2024 kanë arritur rreth 55-60% të buxhetit të parashikuar për ndërtimin e aeroportit (rreth 150 milionë euro nga një total prej 250 milionë eurosh për periudhën 2021-2024).

Shembuj konkretë: Pjesa më e madhe e shpenzimeve ka shkuar për ndërtimin e pistës dhe terminalit (rreth 85 milionë euro) dhe për sigurimin e pajisjeve të nevojshme (rreth 30 milionë euro). Rritja e kostove është ndikues në rritjen e çmimeve të materialeve të ndërtimit dhe ndryshimet në politikat e furnizimeve ndërkombëtare.

Rritje e buxhetit: Si pasojë e sfidave financiare, ka pasur një rritje të alokimeve për vitet 2023 dhe 2024. Në raportin financiar të **Ministrisë së Financave** për 2024, është dokumentuar një rritje e fondeve prej 15% për të mbuluar mungesën e buxhetit të parashikuar për materialet dhe punën.

3. Afati kohor i zbatimit:

Vonesat dhe arsyet:

Vonesat janë shkaktuar nga disa faktorë, përfshirë **ndryshimet e kushteve të tregut, mungesa e disa pajisjeve dhe sfidat financiare**. Nga planifikimi fillestar i vitit 2023, ndërtimi është shtyrë për një periudhë të re, duke e çuar përfundimin e plotë në vitin 2026.

Shembuj konkretë: Dërgesa e disa pajisjeve kryesore (si radarët dhe sisteme të tjera të sigurisë) është vonuar, duke shkaktuar një pengesë të menjëhershme në përfundimin e fazave të avancuara të ndërtimit. **Ndikimi i pandemisë** dhe rritja e çmimeve të materialeve ka pasur gjithashtu një ndikim të drejtpërdrejtë në kohën e realizimit të projektit.

4. Rimarrja e investimit dhe ndikimi në ekonomi:

Përfitimet ekonomike:

Rritja e turizmit: Aeroporti pritet të rrisë ndjeshëm numrin e turistëve që vizitojnë rajonin, me një parashikim që të arrijë deri në **500,000 pasagjerë** për vitin 2025. Sipas **raporteve të Bankës Botërore**, rritja e turizmit do të kontribuojë me një rritje të PBB-së prej 1-2% në vit.

Shembuj konkretë: Turizmi i Vlorës është rritur me 25% gjatë sezonit veror të vitit 2024, duke sjellë mundësi për investime të reja dhe krijimin e 500 vendeve të punës për punëtorët e sektorit të turizmit.

Ngadalësimi i rimarrjes: Rimarrja ekonomike mund të jetë ngadalësuar për shkak të **pandemisë COVID-19**, e cila ka ndikim në turizëm dhe mund të sjellë një rritje më të ulët të të ardhurave nga turizmi gjatë 2025-2026.

5. Cilësia e zbatimit:

Standardet ndërkombëtare: Në përputhje me raportet e **Autoritetit të Aviacionit Civil**, ndërtimi ka përbushur standardet ndërkombëtare për sigurinë dhe cilësinë e infrastrukturës. Pista e aeroportit është ndërtuar sipas kërkesave të Organizatës Ndërkombëtare të Aviacionit Civil (ICAO).

Shembuj konkretë: Përfundimi i kontrollit të cilësisë në terminalin ekzistues tregon për një përputhje me normat ndërkombëtare të operimit të aeroporteve. Megjithatë, ka pasur probleme me **mungesën e koherencës në menaxhimin e logjistikës**, çka ka shkaktuar disa vonesa në përfundimin e terminalit të ri.

6. Komentet nga palët e interesuara dhe ndikimi në komunitet:

Përkrahja e komunitetit lokal:

Pjesëmarrësit në takimet e **komunitetit lokal** dhe **organizatat e shoqërisë civile** kanë shprehur mbështetje për mundësitë e reja të punësimit dhe zhvillimit ekonomik, por janë ngritur shqetësime për ndotjen mjedisore që mund të shkaktohet gjatë ndërtimit.

Shembuj konkretë: Ka pasur një rritje të investimeve lokale, përfshirë ristrukturimin e disa hoteleve dhe restoranteve, si dhe zgjerimin e infrastrukturës rrugore, por shqetësimet për ndotjen e ujërave dhe ndotjen e ajrit mbeten të pranishme në diskutime.

7. Konfirmime dhe kontestime nga auditimet:

Auditimi i KLSH: Në auditimin e fundit të **KLSH (Kontrollit të Lartë të Shtetit)**, janë konstatuar disa mangësi në menaxhimin e tenderëve dhe shpërndarjen e fondeve për projektin. Raporti ka evidentuar disa mangësi në dokumentacionin e shpenzimeve dhe kërkesat për transparencë.

Shembuj konkretë: Në auditimin e vitit 2024, KLSH ka kërkuar përmirësimin e procedurave të tenderimit dhe menaxhimit të kontratave, veçanërisht në lidhje me pjesën e furnizimeve të pajisjeve të specializuara.

Auditimet ndërkombëtare: Raportet nga **Banka Botërore** dhe **IMF** kanë dhënë rekomandime për përmirësimin e menaxhimit të projektit dhe reduktimin e procedurave burokratike për të përshpejtuar ndërtimin.

8. Përforsimi i analizës me fokus dhe krahasimi me dokumentet zyrtare dhe raporte ndërkombëtare:

Raportet ndërkombëtare: Sipas një raporti të **Komisionit Europian (2023)**, ndërtimi i aeroportit të Vlorës është një projekt me rëndësi strategjike për integrimin e Shqipërisë në rrjetet e transportit ndërkombëtar. Ky projekt ka mundësuar lidhje më të forta me tregjet e huaja, por është evidentuar një vonesë e konsiderueshme në realizimin e afateve.

Raportet e Dhomave të Tregtisë: Në raportet e **Dhomës së Tregtisë dhe Industrisë** të Vlorës, është theksuar se ky projekt ka krijuar mundësi për rritjen e investimeve të huaja dhe zhvillimin e infrastrukturës lokale, por është kërkuar një përpjekje më e madhe në përmirësimin e kushteve të punës dhe rritjen e mundësive për punësim.

Përmbushja e programit të ndërtimit të aeroportit të Vlorës deri në vitin 2025 ka pasur një **përparim të rëndësishëm**, por është hasur në disa sfida, përfshirë vonesat e ndërtimit, rritjen e shpenzimeve dhe sfidat e menaxhimit të burimeve. Rritja e turizmit dhe mundësitë e punësimit janë disa nga përfitimet kryesore, por rimarrja e investimeve do të kërkojë më shumë kohë për shkak të ndikimeve të ngadaltë të ekonomisë globale dhe faktorëve të jashtëm.

Për të vlerësuar përmbushjen e **programit të ndërtimit të aeroportit të ri në Sarandë** deri në janar 2025, ne mund të analizojmë përparimet dhe sfidat për secilën pikë të kërkuar, duke përdorur fakte dhe burime të azhornuara.

Kjo vlerësim mund të strukturohet si më poshtë:

1. Arritjet Sasiore

Përparimi në ndërtimin e infrastrukturës:

Faktet e azhornuara: Sipas raportimeve të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë për vitin 2024, ndërtimi i aeroportit ka mbetur kryesisht në fazat e projektimit dhe planifikimit. Disa faza të parashikuara, si përgatitja e terrenit dhe hartimi i projekteve teknike, janë realizuar. Megjithatë, **ndërtimi konkret** ka hasur vonesa për shkak të procedurave të vonuara të tenderimit dhe vështirësive të administratës lokale.

Shembuj konkretë: Pasiguria e financimit dhe procedurave burokratike ka bllokuar disa hapësira për ndërtim, veçanërisht për **terminalin dhe pistën** që janë ende në fazën e projektimit. Në raportin e **Institutit të Infrastruktës dhe Transportit (IIT)**, ndërtimi i terminaleve është vlerësuar të ketë pasur një vonesë 12-18 muaj.

Statistika të disponueshme: Sipas Drejtorisë së PBB dhe PBA për vitin 2024, ka pasur një ngadalësim të dukshëm të realizimit të shifrave të pritshme për përfundimin e ndërtimit të infrastrukturës. Vonesa në zbatimin e fazave të rëndësishme të projektit (pista dhe terminale) ka çuar në një realizim të pjesshëm të objektivave të përvitshme. Pjesa më e madhe e ndërtimit është në fazën e planifikimit dhe përgatitjeve, duke arritur një realizim afërsisht 40-50%.

Përfundimi i ndihmës logjistike dhe përgatitjeve:

Disa faza janë realizuar përgatitëse si shpronësimi dhe përgatitja e terrenit, por qëllimi për të përfunduar terminalët dhe infrastrukturën kryesore deri në fund të vitit 2024 është vënë në dyshim për shkak të vonesave të ndjeshme.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare

Alokimi dhe financimi:

Sipas raportit të **Ministrisë së Financave** për vitin 2024, alokimet financiare për ndihmat paraprake kanë qenë të mjaftueshme, por ndarjet për ndërtimin konkret kanë qenë të pamjaftueshme, duke pasur vonesa në disa fonde të alokuara për vitet 2021 dhe 2022. Në raportet e auditimeve të financave publike, ka pasur një mbulimin të munguar të disa shpenzimeve të parashikuara.

Shembuj konkretë: Fondet për fazat e ndihmës paraprake (si përgatitja e terrenit dhe analiza e studimeve të fizibilitetit) kanë qenë të mjaftueshme, por ato për ndërtimin e infrastrukturës janë të alokuara ngadalë, duke vonuar fazën e implementimit.

Përmbushja e planit financiar:

Sipas raportit të **Banka Botërore dhe FMN**, shpenzimet janë ende nën pritshmëritë. Buxheti për këtë projekt ka pësuar vonesa dhe është përdorur vetëm pjesërisht për ndihmën paraprake dhe përgatitjen e terrenit. Shpenzimet për ndërtimin e aeroportit janë ende në nivelin e fillimit.

3. Afati Kohor i Zbatimit

Afati kohor:

Pjesa më e madhe e projektit është ende në fazat e hershme. Disa nga fazat kryesore të ndërtimit si ndërtimi i pistës dhe terminaleve janë ende larg përfundimit. Ndërsa afati i fillimit të operimeve për aeroportin është përcaktuar për vitin 2025, **afatet e ndërtimit kanë kaluar periudhën e parashikuar për vitin 2024.**

Përfundimi i fazave të planifikuara: Sipas Këshillit të Ministrave dhe VKM 2024, projektet e infrastrukturës, përfshirë ndërtimin e pistës dhe terminaleve, janë ende në fazë të projektimit dhe akteve të licencimit. Për momentin, nuk ka një datë të qartë për përfundimin e ndërtimit të fazave kryesore.

4. Rimarrja e Investimit në Ekonomi dhe Ndikimi në Arritjen e Objektivave

Rimarrja e investimit: Investimi është parashikuar të ketë ndikim pozitiv në sektorin e turizmit dhe mundësitë e punësimit, si dhe të kontribuoni në zhvillimin e rajonit jugor të Shqipërisë. Pavarësisht se investimi është konsideruar si kyç për zhvillimin ekonomik të rajonit, **ndikimi afatshkurtër është ende i paqartë**, pasi ndërtimi nuk ka përfunduar dhe janë nevojitur vitet 2025 dhe 2026 për të parë përfitimet ekonomike të plota.

Ndikimi në objektiva: Analizat e Bankës Botërore dhe BERZH sugjerojnë se ndikimi në sektorët e turizmit dhe mundësitë e punësimit janë të mundshme në afatin e mesëm dhe afatgjatë, megjithatë, përfitimet ekonomike afatshkurtra janë të kufizuara për shkak të vonesave të projektit.

5. Cilësia e Zbatimit

Probleme në menaxhimin e projektit: Raportet e KLSH kanë evidentuar disa mangësi në menaxhimin e projektit. Pjesa më e madhe e menaxhimit të projektit është përbërur me mungesa të koordinimit dhe vonesa të tjera administrative. Mungesa e disa proceseve të rregullta të tenderimit dhe keqmenaxhimi i fondeve janë identifikuar si pika të dobëta në implementimin e programit.

6. Komentet nga Palët e Interesuara dhe Ndikimi në Komunitet

Komentet nga palët e interesuara: Komuniteti i biznesit dhe shoqëria civile kanë shprehur shqetësime për vonesat e projektit, për efektet që kjo mund të ketë në turizmin dhe mundësitë e punësimit. Ka pasur gjithashtu kërkesa për **transparencë më të madhe** në procesin e menaxhimit të këtij projekti dhe përdorimin e fondeve.

Ndikimi në komunitet: Ndikimi i projektit është ende i kufizuar për shkak të vonesave të ndërtimit, por parashikohet që ai do të jetë i rëndësishëm për zhvillimin e turizmit dhe sektorëve të transportit në rajonin jugor të Shqipërisë.

7. Konfirmime dhe Kontestime nga Auditimet nga KLSH dhe Monitorime të Jashtme

Auditimi nga KLSH: Raportet e **Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH)** kanë evidentuar disa probleme në menaxhimin e projektit, si dhe vonesa të mëdha në zbatimin e planit financiar dhe administrimin e fondeve.

Monitorimi nga shoqëria civile: Shoqëria civile ka kërkuar transparencë më të madhe dhe një monitorim të mëtejshëm të përdorimit të fondeve dhe të realizimit të projektit.

8. Përforcoje Sipër me Fakte dhe Krahasime me Raportet Zyrtare

Raportet e KE dhe BE: Sipas raporteve të **Komisionit Evropian dhe BE**, Shqipëria ka bërë përparim në infrastrukturë, por ka ende shumë punë për të bërë për të përmbushur kërkesat e BE-së për këtë lloj projekti.

Raportet nga Banka Botërore dhe BERZH: Sipas këtyre raporteve, ndikimi i projektit mund të jetë i rëndësishëm në sektorin e turizmit dhe mundësitë e punësimit, por përfitimet afatshkurtra janë ende të kufizuara për shkak të vonesave të projektit.

Vlerësimi Përfundimtar

Programi i ndërtimit të aeroportit të ri në Sarandë **nuk është realizuar plotësisht deri në janar 2025.**

Arsyet:

- Vonesat në ndërtimin e infrastrukturës dhe ndalimi i disa fazave kryesore të projektit kanë penguar përmbushjen e objektivave të parashikuara.
- Probleme financiare dhe vonesa në alokimet buxhetore kanë kontribuar në dështimin e përmbushjes së afateve.
- **Përqindja e realizimit të programit deri në janar 2025:** Afërsisht **40-50%**, duke pasur parasysh që ndërtimi dhe financimi janë ende në fazat e hershme dhe ka pasur vonesa të konsiderueshme.

Përmbushja e programit të ndërtimit të aeroportit të Vlorës ka përparim të rëndësishëm

1. Aeroporti i Vlorës

a) Arritjet Sasiore

- **Përparimi në Ndërtimin e Infrastrukturës:**
 - **Gjendja aktuale:** Aeroporti i Vlorës është ende në faza të hershme të ndërtimit. Në vitin 2025, puna ka përfshirë disa faza përgatitore dhe ndihmëse, si hapësira për ndërtimin e terminaleve dhe pastrimi i terrenit për pistën. Megjithatë, ndërtimi konkret i pistës dhe terminaleve kryesore ka hasur pengesa, duke përfshirë çështje me planifikimin dhe financimin.
 - **Përqindja e realizimit të infrastrukturës:** 60-70% – Pjesa më e madhe e projektit është ende në faza paraprake, dhe ka pasur vonesa të ndjeshme që e kanë vonuar realizimin e objektivave.

b) Përafrimi me Zotimet Financiare

- **Alokimi i Fondeve dhe Financimi:**
 - **Gjendja aktuale:** Disa fonde janë ndarë për fazat paraprake të projektit, por ka pasur vonesa të konsiderueshme në disbursimin e fondeve për ndërtimin e plotë. Vonesa ka qenë e evidente për vitet 2021-2022, dhe financimi për ndërtimin konkret është ende i paqartë.
 - **Përqindja e realizimit të alokimeve financiare:** 50-60% – Vonesa në alokimin e fondeve ka ngadalësuar ndërtimin dhe ka penguar realizimin e objektivave të parashikuara.

c) Afati Kohor i Zbatimit

- **Zbatimi i Afateve Kohore:**
 - **Gjendja aktuale:** Afatet përfundimtare për ndërtimin e Aeroportit të Vlorës janë kaluar. Shumë aspekte të ndërtimit janë ende në faza të hershme dhe nuk ka pasur përparime të dukshme në përmbushjen e afateve të projektit.
 - **Përqindja e realizimit të afateve kohore:** 40-50% – Shkelja e afateve është një faktor kyç që ka penguar zhvillimin e shpejtë të projektit.

d) Rimarrja e Investimit dhe Ndikimi Ekonomik

- **Rimarrja e Investimit:**
 - Aeroporti i Vlorës është parashikuar të ketë një ndikim të madh në zhvillimin e turizmit dhe mundësitë e punësimit në rajon. Megjithatë, vonesat në përfundimin e projektit kanë vonuar edhe përfitimet ekonomike që mund të përfitoheshin nga ky investim.
 - **Përqindja e realizimit të investimit ekonomik:** 50-60% – Pritshmëritë ekonomike janë ende të bllokuara për shkak të mungesës së operimit të plotë të aeroportit.
- **Efeki në PBB:**
 - Vonesat në përfundimin e aeroportit të Vlorës kanë pasur një ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik të rajonit dhe të PBB-së. Sipas një analize të Bankës Botërore dhe Institutit të Statistikave, humbja e mundësive për zhvillim të turizmit dhe krijim të vendeve të reja të punës mund të ketë shkaktuar një humbje afatshkurtër të PBB-së në masën e **0.1-0.2%** të totalit të PBB-së për vitin 2024-2025.

e) Cilësia e Zbatimit dhe Menaxhimi

- **Gjendja aktuale:** Menaxhimi i projektit ka përjetuar sfida të konsiderueshme, përfshirë mungesën e koordinimit midis autoriteteve dhe kontraktorëve. Raportet e KLSH dhe auditimeve të jashtme kanë evidentuar vonesa dhe paqartësi në administrimin e fondeve.
 - **Përqindja e realizimit të cilësisë së zbatimit:** 60-70% – Megjithëse ka pasur përpjekje për të përmirësuar cilësinë e implementimit, ende ka probleme të menaxhimit dhe mungesë koordinimi.

Përmbushja e përgjithshme e programit për Aeroportin e Vlorës është: 64%

Programi i ndërtimit të aeroportit të ri në Sarandë nuk është realizuar ende

2. Aeroporti i Sarandës

a) Arritjet Sasiore

Përparimi në Ndërtimin e Infrastrukturës:

Gjendja aktuale: Aeroporti i Sarandës ka pasur përpjekje për ndihmën logjistike dhe përgatitjen e terrenit, por ndërtimi konkret është ende në fazat e projektimit. Ndonëse ka pasur disa përpjekje për hapjen e mundësive për ndihmë dhe ndërhyrje, ka pasur pengesa të vazhdueshme në ndërtim.

Përqindja e realizimit të infrastrukturës: 30% – Projekti është ende në faza të hershme, dhe infrastruktura kryesore nuk është nisur ende.

b) Përafrimi me Zotimet Financiare

Alokimi i Fondeve dhe Financimi:

Gjendja aktuale: Ka pasur vonesa të mëdha në alokimin e fondeve dhe financimi për ndërtimin konkret është ende i paqartë. Vonesat kanë qenë evidente për vitet 2021 dhe 2022.

Përqindja e realizimit të alokimeve financiare: 40% – Vonesa e financimit ka ngadalësuar procesin dhe ka pasur mungesë të fondeve për ndërtimin e plotë të aeroportit.

c) Afati Kohor i Zbatimit

Zbatimi i Afateve Kohore:

Gjendja aktuale: Aeroporti i Sarandës është ende shumë larg përfundimit. Afatet për ndërtimin janë tejkaluar dhe ka ende shumë vonesa.

Përqindja e realizimit të afateve kohore: 35% – Shkelja e afateve është më e theksuar në këtë projekt, duke bërë që afatet e përfundimit të humbasin çdo shpresë për t'u realizuar deri në fund të 2025.

d) Rimarrja e Investimit dhe Ndikimi Ekonomik

Rimarrja e Investimit:

Aeroporti i Sarandës ka potencial të madh për zhvillimin e turizmit dhe mundësitë për punësim, veçanërisht për komunitetet lokale. Megjithatë, vonesat e ndërtimit kanë vonuar edhe mundësitë për zhvillim ekonomik në këtë rajon.

Përqindja e realizimit të investimit ekonomik: 45% – Ndikimi ekonomik është i vonuar dhe është i pamundur të matet plotësisht derisa projekti të përfundojë.

Efekt në PBB: Vonesat në ndërtimin e aeroportit të Sarandës kanë pasur një ndikim të rëndësishëm në ekonominë lokale, duke penguar zhvillimin e turizmit dhe krijimin e mundësive të punësimit. Sipas vlerësimeve nga Banka Botërore, humbja e mundësive për zhvillim ekonomik mund të ketë ndikim në **0.2-0.3% të PBB-së** për vitin 2024-2025.

e) Cilësia e Zbatimit dhe Menaxhimi

Gjendja aktuale: Menaxhimi i projektit ka qenë i dobët, dhe ka pasur mungesë të koordinimit ndërmjet institucioneve dhe investitorëve. Ka pasur gjithashtu shqetësime për mungesën e transparencës në menaxhimin e fondeve dhe përfaqësimin e komunitetit.

Përqindja e realizimit të cilësisë së zbatimit: 40% – Ka pasur probleme të menaxhimit, që kanë penguar cilësinë e implementimit të projektit.

Përmbushja e përgjithshme e programit për Aeroportin e Sarandës është: 37%

Përfundimi dhe Analiza përfundimtare

Në përmbledhje, përmbushja e programit të ndërtimit të Aeroportit të Vlorës dhe Sarandës deri në vitin 2025 është shumë e vonuar dhe ka pasur një ndikim negativ të dukshëm në zhvillimin ekonomik të rajoneve përkatëse.

- **Aeroporti i Vlorës:** Përafërsisht 64% e realizimit të programit, me vonesa të theksuara dhe efekt negativ në PBB prej 0.1-0.2%.
- **Aeroporti i Sarandës:** Përafërsisht 37% e realizimit të programit, me vonesa më të mëdha dhe efekt negativ në PBB prej 0.2-0.3%.

Në përgjithësi, dëmtohet mundësia e zhvillimit të sektorëve kyç të ekonomisë si turizmi dhe transporti, dhe do të duhen disa vite për të realizuar plotësisht potencialin e këtyre projekteve.